

§ 258

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esitys kaupunginhallitukselle luonnonsuojelun alueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymisestä, Uutelan metsä

HEL 2021-012502 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle Uutelan metsän luonnonsuojelun alueen perustamista sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Luonnonsuojelun aluetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia, mutta pyöräilyä ohjataan opasteilla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoi, että tulevina vuosina maaston kulumista tulee seurata tarkasti. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, tulee pyöräilyn tai muun kulumista aiheuttavan toiminnan rajoittamisen mahdollisuutta tarkastella uudestaan.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristösuunnittelija Hanna Seitapuro. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Saana Rossi: Lisätään päätökseen: Luonnonsuojelun aluetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia, mutta pyöräilyä ohjataan opasteilla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että tulevina vuosina maaston kulumista tulee seurata tarkasti. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, tulee pyöräilyn tai muun kulumista aiheuttavan toiminnan rajoittamisen mahdollisuutta tarkastella uudestaan.

Kannattaja: Tarik Ahsanullah

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi yksimielisesti Saana Rossin vastaehdotuksen.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

09.12.2021

Asia/5

Liitteet

1	Uutelan_metsä_hks
2	Uutelan metsä kartta
3	91-54-9904-17_Lainhuutotodistus
4	91-54-9908-33_Lainhuutotodistus
5	91-435-5-43_Lainhuutotodistus
6	91-435-5-26_Lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Asianosainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esittää kaupunginhallitukselle Uutelan metsän luonnonsuojelualueen perustamista sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijän perustelut

Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi

Alueen nimi

Uutelan metsän luonnonsuojelualue – Nybondasskogens naturskyddsområde

Suojelun tarkoitus

Suojelun tarkoituksena on säilyttää luontotyypeiltään monimuotoinen metsäalue sekä turvata luontotyypeille ominaisen lajiston säilymismahdollisuudet.

Alueen kuvaus

Uutelan metsä sijaitsee Uutelan niemen lounaisosassa. Luonnonsuojelualue muodostuu kolmesta kallioselänteestä ja niiden välisistä laaksoista. Alueeseen kuuluu myös merenrantaa. Luontotyypit vaihtelevat kallioiden kuivista lakimänniköistä kosteapohjaisten laaksojen tuoreisiin kankaisiin, korpiin ja lehtoihin sekä rantojen niittyihin.

09.12.2021

Kalliometsät ovat rannikkoalueelle tyypillisiä, edustavia kalliomänniköitä. Puusto on vanhaa. Kelopuita sekä kilpikaarnaisia ja lakkapäisiä mäntyjä on runsaasti. Kallioiden kuluneisuus vaihtelee: itäosan kallio- selänneillä, missä virkistyskäyttö on runsainta, aluskasvillisuus on monin paikoin kulunut pois. Länsiosan kallion suojaisimmilla ja kulumattomimmilla alueilla kasvaa kanervien lomassa paikoin vielä poron- ja hirvenjäkäliä. Kallion notkelmissa on useita pienialaisia rämeitä.

Uutelan metsistä suuri osa on tuoreita kankaita. Rannikkometsille tyypillisesti pintamaa on ohutta ja kenttäkerroksen kasvillisuus niukkaa. Puusto on keskimäärin 50-80 vuoden ikäistä, mutta ylispuumännyt ovat huomattavasti vanhempia. Lahopuuta esiintyy tavanomaiseen talousmetsään verrattuna runsaasti, mutta määrää ei voi vielä verrata luonnontilaiseen metsään.

Suojelualueen lehdot sijaitsevat ravinteisilla multamailla. Ne ovat 1900-luvun puolivälissä olleet peltoja tai niittyjä, joiden kasvillisuus on nyt palautumassa takaisin metsäksi.

Laajan kuusivaltaisen kangaskorven aluskasvillisuus on harvaa ja sammaleista. Lajistoon kuuluvat korpi-imarre, kurjenjalka ja lehtopalsami. Korvessa on tihkupintoja ja alueen läpi virtaa pieni noro.

Merenrannan notkelmissa on tervaleppävaltaisia luhtia, joiden kenttäkerroksessa kasvaa suurruohoja, kuten mesiangervoa ja terttualpia.

Suojelualueen rannat ovat karuja hiekka- ja kivirantoja. Harvaa kasvillisuutta luonnehtivat heinät, kuten rantavehänä ja siniheinä. Ruohoista alueella kasvaa mm. isosappea.

Uhanalaiset luontotyypit

Uutelan metsän luonnonsuojelualueelta on inventoitu 10 erilaista uhanalaista tai silmälläpidettävää luontotyyppiä yhteensä 21 eri kuviolta. Lukumäärältään eniten on silmälläpidettäviä kalliometsiä (7 kuviota) ja vaarantuneita varttuneita, havupuuvaltaisia tuoreita kankaita (4 kuvioita). Äärimmäisen uhanalaisia kangaskorpia, vaarantuneita tuoreita kankaita ja silmälläpidettäviä tuoreita keskiravinteisia lehtoja on inventoitu kaksi kuviota kutakin. Lisäksi alueella on yksi äärimmäisen uhanalainen heinäketo, erittäin uhanalainen boreaalinen piensuo ja vaarantunut isovarpuräme. Suurin osa ranta-alueesta on silmälläpidettävää Itämeren kivikkoista niittyrantaa, joka muodostaa yhden kuvion.

Eliölajit

Uutelan metsä on I-arvoluokan kääpäalue. Arvokkaita elinympäristöjä kuvaavien lajien määrä on Helsingin ja pääkaupunkiseudun oloissa huomattavan korkea (43 lajia, raja-arvo 25 lajia). Havupuiden lahopuu-arvoja indikoivien lajien määrä täyttyy selvästi (31 lajia, raja-arvo 20). Luokan I kriteerit täyttyvät myös uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien osalta (havaittu kahdeksan lajia, rajana kuusi lajia). Lajeihin sisältyy vaarantunut kuusensitkokäpä, alueellisesti uhanalainen riukukäpä sekä kuusi valtakunnallisesti silmälläpidettävää lajia: helтта-aidas-, kaarna-, lumo-, pitsi- ja rusokantokäpä sekä rustikka.

Putkilokasveista Nuottaniemen kaakkoisrannalta on tavattu vaarantunutta ruskokaislaa ja silmälläpidettävää pikkusappea. Helsingissä uhanalaisista lajeista alueelta on havaittu kangaskorvessa viihtyvä erittäin uhanalainen soikkokaksikko, vaarantunut velholehti sekä silmälläpidettävät tummaraunioinen ja mesimarja.

Sammalista Uutelan metsän alueella esiintyy erittäin uhanalaista laho-kaviosammalta, joka on myös rauhoitettu ja luontodirektiivin II-liitteen laji.

Linnustossa on havaittu 41 pesimälajia, joista runsaslukuisimpiin kuuluvat kirjosiippo, sirittäjä, mustapääkerttu, kuusitiainen ja puukiipijä. Muita alueella tavattavia lajeja ovat silmälläpidettävät kanahaukka ja punavarpunen sekä erittäin uhanalainen viherpeippo.

Rajautuminen ja pinta-ala

Uutelan metsän rajausta noudattaa pääpiirteissään luonnonsuojeluohjelman rajausta. Rajaukseen on kuitenkin lisätty Uutelantiehen ulottuva lehtoalue. Niemenapaja tulentekopaikkoineen on puolestaan jätetty rajauksesta pois.

Alueen pinta-ala on 25,14 ha.

Kiinteistötiedot

Alue sijaitsee kiinteistöillä 91-54-9904-17, 91-54-9908-33, 91-435-5-43 ja 91-435-5-26, jotka ovat Helsingin kaupungin omistuksessa.

Kaavoitus

Yleiskaavassa 2016 Uutelan metsä sijoittuu virkistys- ja viheralueelle. Luonnonsuojelualueen sijainti on osoitettu yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartalla. Uutelan metsä sisältyy Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 kohteisiin.

Asemakaavassa 11510 Uutelan metsä sijaitsee VR- eli retkeily- ja virkistysalueella. Kaikkien kallioselänteiden alueilla on osoitettu kohtia, joilla on merkintä slk. Se tarkoittaa ”luonnon- ja maisemanhoidon kannalta tärkeä kallioalue, jossa sallitaan vain luonnon- ja maisemanhoidon kannalta tärkeät toimenpiteet”. Joillakin metsäisillä ja soisilla kohdilla on merkintä sl: ”Alueen osa, jolla on luonnonsuojellusta arvoa”.

Uutelan metsän kaakkoisosassa on kävelytien vieressä pieni alue, joka sisältyy valmisteilla olevaan ”Vuosaari, Hallkullanniemi ja Nuottasaari” asemakaavaan 12530. Alueella on kaavaehdotuksessa sl-merkintä.

Korvaus

Helsingin kaupunki ei hae korvausta luonnonsuojelun alueen perustamisesta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Uutelan metsälle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosiksi 2022-2031

Luonnonhoidon toimenpiteet

Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan suurin osa luonnonsuojelun alueesta jätetään kehittymään luontaisesti. Yhdellä kuviolla tehdään vieraslajien poistoa ja yhdellä vierasperäisten, istutettujen lehtikuusien harvennusta. Heinäketoa niitetään ja rannoilta kerätään roskaa.

Suunnitelmakauden päätteeksi luontotiedot päivitetään ja laaditaan uusi hoito- ja käyttösuunnitelma.

Virkistyskäytön toimenpiteet

Luonnonsuojelun alue merkitään maastoon. Opastauluja ja -viittoja uusitaan ja Uutelan luontopolun rastit päivitetään.

Reittien varsilta kaadetaan tarvittaessa vaarallisia puita korkeintaan vaarallisen puun kaatumismatkan etäisyydeltä reitistä. Kaadetut puut jätetään paikalle lahopuiksi.

Luonnonsuojelun aluetta perustettaessa alueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajoituksia. Rajoitukset tulisi pystyä kohdentamaan siihen käyttäjäryhmään, joka kulumisen aiheuttaa, ja sille paikalle, missä kulumista tapahtuu. Tietyn ryhmän ja paikan osoittaminen on käytännössä hankalaa. Tulevina vuosina ympäristöpalvelut pyrkii estämään maaston kulumista tiedottamalla luontoalueiden kestävästä käytöstä. Tämä on erityisen tärkeää Uutelan metsässä, missä virkistyskäyttöä on runsaasti

09.12.2021

myös maastossa kulkureittien ulkopuolella. Lisäksi herkille alueille pystytetään kylttejä ja viittoja, joiden avulla kulkua ja käyttöä ohjataan. Kaikki tapahtumat tarvitsevat kaupungin eli maanomistajan luvan, ja luvan hakemisen yhteydessä voidaan käyttöä suunnata siten, että kulumista ehkäistään.

Tulevina vuosina maaston kulumista seurataan. Mikäli kyltit ja ohjeet eivät auta, on mahdollista rakentaa aitoja reittien varsille. Äärimmäisin keino on muuttaa rauhoitusmääräyksiä ja kieltää kulkeminen joillakin alueilla kokonaan, mutta käytännössä kiellon noudattamista ei pystytty valvomaan.

Kustannukset

Uutelassa sijaitsevien neljän luonnonsuojelualueen töiden vuosittaiseen koordinointiin menee n. 40 % kokoaikaisen henkilön työajasta. Työpanos ei jakaudu tasaisesti eri vuosille, vaan on suurin heti luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeen, jolloin investointeja aletaan toteuttaa. Muutaman vuoden kuluttua opasteiden ja muiden rakenteiden ollessa paikoillaan koordinointiin tarvittava työmäärä vähenee. Samalla vuosittaiseen kunnossapitoon tarvittava panos suurenee.

Alla oleviin kustannuksiin ei sisälly koko Uutelan alueen opasteiden uusiminen. Opasteisiin tulee päivittää uusien luonnonsuojelualueiden tiedot. Lisäksi kustannuksista puuttuu kaikilla neljällä luonnonsuojelualueella kulkevan ja niitä yhdistävän luontopolun päivityksen suunnittelu ja toteutus, jonka kustannus on yhteensä 70 000 €.

Myöskään viestintään ja kestävään luonnossa liikkumiseen liittyvä työ ei sisälly kustannuksiin.

Suunnittelu ja seuranta, 25 000 € / 10 vuotta:

Kulumisen seuranta sekä luontotietojen kartoitukset ja uuden hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen kauden päätteeksi. (Kulumisen seurannalla ei ole vielä hintaa.)

Investointikustannukset, 91 000 € / 10 vuotta:

Erilliset suunnittelukustannukset: pääopasteen suunnittelu, kiipeilypaikan ja muiden erityisympäristöjen opasteiden suunnittelu.

Toteutus: pääopasteen ja erityisopasteiden rakentaminen ja pystytys; rajatolppien, rauhoitusmääräystaulujen, tulentekokieltojen, polkuviihtojen, luontopolkutilppien ja kulunohjaukseen tarvittavien aitojen suunnittelu, rakentaminen ja pystytys; kiipeilypaikan merkintä.

Vuosittaisen ylläpidon kustannukset, 15 000 - 20 000 € / v:

Reittien ja rakenteiden tarkastus kerran vuodessa tai tarpeen mukaan, reittien ja rakenteiden kunnossapito, vaarallisten puiden katkaisu, keidon hoito, vieraslajien torjunta, luontovalvonta, tapahtumien luvitus

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- kasvien, sienten ja jäkälien sekä niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien hävittäminen
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Alueella on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä on sallittu:

- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvälineellä alueen ulkoiluteillä
- marjojen ja ruokasienten poimiminen
- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen

- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla
- köysi- ja boulderkiipeily siihen osoitetulla paikalla
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla.

Kannanotot

Esittelijä kiittää kaikista kannanotoista.

Uutelan metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta on jätetty 18 kannanottoa. Niistä 17 on tullut yksityisiltä henkilöiltä. Kolme henkilöä on allekirjoittanut sekä yhteisen kannanoton että jättänyt oman erillisen. Järjestöiltä on tullut yksi kannanotto Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä Helsyltä.

Useimmat kannanotot koskevat kaikkia kolmea valmistelussa samaan aikaan olevaa luonnonsuojelualuetta: Uutelan metsää, Skatanniemeä ja Rudträskiä. Useissa kannanotoissa käsitellään myös samoja asioita. Sen vuoksi monia kysymyksiä käsitellään tässä yhteisesti. Osa kannanotoissa mainituista asioista koskee luonnonsuojelualueiden ulkopuolisia alueita. Niitä on käsitelty tässä siltä osin, kuin asia koskee luonnonsuojelualuetta.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys on tyytyväinen Uutelan metsän, Skatanniemen ja Rudträskin luonnonsuojelualueiden tärkeisiin laajennuksiin.

Uutelan metsään liittyen Helsy toteaa, että luontoarvoiltaan vastaava kalliometsäselänne sijaitsee Uutelantien ja Uutelan pohjoisosan koira- puiston välissä. Se tulisi liittää Uutelan metsän luonnonsuojelualueeseen tai ottaa pikaisesti mukaan luonnonsuojeluohjelmaan. Kalliometsäselänne käsittää Uutelan luonnon ja maisemanhoidonsuunnitelman kuviot 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 49, 52, 62, 63, 64 ja 71.

Boulderointikiipeilyyn liittyen Helsy mainitsee, että yhdistyksen kasvi- harrastajat ovat löytäneet haurasloikkaa ja tummaraunioista useasta kohdasta kalliojyrkännettä, jolle suojelualuetta perustettaessa ollaan sallimassa kiipeily. Lisäksi paikalla kasvaa kaupungin luontotietojärjestelmän mukaan karvakiviyrttiä. Tummaraunioisen osalta pitäisi varmistaa, onko kyseessä silmälläpidettävä alalaji kalkkitummarauainen. Helsy toteaa, että todennäköisesti kasvustot tuhoutuvat, jos kallio puh-

distetaan kasvillisuudesta ja maaperästä kuten muissa boulderointikohteissa.

Tällä hetkellä kiipeilyä harrastetaan kyseisen kalliojyrkänten pohjoispäässä kuusikon suojassa, ja Helsy ehdottaa, että jos kiipeilyä jatketaan, se jatkuisi jo valmiiksi puhdistetulla alueella.

Helsyllä on myös havaintoja rantakäärmeestä Nuottaniemen kainalon ruovikossa ja luhdassa kahdelta kesältä. Toisella kerralla käärme oli liikkeellä kohmeisena lokakuussa, ja todennäköisesti niitä talvehtii lähistöllä. Helsyn mukaan rantapolun ja kallioiden rajaama ruovikko ja märkä luhta olisi hyvä suojata kulunohjauksella. Jos lähellä sijaitseva boulderointipaikka toteutuu, myös siellä on syytä huomioida rantakäärmeiden mahdollinen talvehtiminen kivikossa.

Helsy esittää lievempää muotoilua vaarallisten puiden kaatamista koskevaan tekstiin, jossa todetaan, että puita voidaan kaataa korkeintaan puun mitan etäisyydellä reitistä. Helsyn mukaan puun mitta tarkoittaa 15-28m etäisyyttä reitistä, mikä on paljon missä tahansa metsässä. Tällä etäisyydellä mitä todennäköisimmin kasvaa muuta puustoa niin, että se pysäyttää 15-28 m päässä reitiltä kaatuvan rungon.

Pyöräilyyn liittyen Helsy ehdottaa kulunohjausta ja pyöräilykieltoa edes arvokkaimpiin kohtiin, sillä pyöräilyn aiheuttama maaston ja kasvillisuuden voimakas kuluminen on havaittavissa jo nyt monessa paikassa.

Vastine

Esittelijä on samaa mieltä siitä, että Uutelantien pohjoispuoleiset metsäkuviot ovat luontoarvoiltaan nyt esitettävää suojelualuetta vastaavia koko laajalla metsäalueella. Suojelualueita valmistellessa on kuitenkin pitäydytty luonnonsuojeluohjelmassa esitetyissä rajauksissa, sillä jos laajennuksia olisi lähdetty esittämään, olisi ollut vaikea perustella, miksi niitä esitetään joillekin alueille Uutelassa, mutta jotkut toiset osat jätetään pois. Uutelassa on paljon luontoarvoja, ja suojelua olisi voinut esittää koko Uutelan metsä- ja ranta-alueelle. Tässä yhteydessä on haluttu pitäytyä luonnonsuojeluohjelmassa sovitussa rajoissa. Voimassa olevan kaupunkistrategian mukaan uusi luonnonsuojeluohjelma tehdään tällä valtuustokaudella. Ohjelman tekemisen yhteydessä otetaan käsittelyyn suojelun laajentaminen Uutelan muihin osiin.

Esittelijä kiittää kalliojyrkännettä koskevista kasvihavainnoista. Jyrkänten kasvilajistoa selvitetään vielä tarkemmin, ja yritetään määrittää tummaraunionioiden alalaji. Kiipeilypaikka on tarkoitus osoittaa jo kulu-neelle osalle kalliota. Tältä osin hoito- ja käyttösuunnitelman tekstiä tarkennetaan. Maastoon merkitään kiipeilyyn sallittu alue ja paikalle lai-

09.12.2021

tetaan opasteita. Asiasta on keskusteltu Suomen kiipeilyliiton edustajien kanssa.

Rantakäärmehavainnot ovat uusia eivätkä ole aiemmin tulleet esiin valmistelussa. Käärmeiden esiintymistä alueella selvitetään, ja mahdolliset talvehtimis- ja oleilupaikat huomioidaan kulkemisen ja käytön ohjauksessa.

Vaarallisten puiden kaataminen ja vaarallisten oksien poistaminen kulkuväylien läheisyydestä on sallittua hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja rauhoitusmääräyksissä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainitaan myös latvuksen katkaiseminen lahopuiksi ja pötkelöiden jättäminen. Luonnonsuojelualueilla on usein myös konkeloita eli toista puuta vasten kaatuneita puita. Kun havainto konkelosta tulee tietoon, puu käydään tarkastamassa. Mikäli konkelo arvioidaan vaaralliseksi, se kaadetaan ja jätetään alueelle lahopuiksi. Aina vaaraa ei ole, jolloin konkelo saa jäädä. Käytännössä arvioinnissa tehdään aina tilannekohtaista harkintaa luonnonsuojelualueilla, vaikka konkelot onkin hoito- ja käyttösuunnitelmassa listattu vaarallisiksi puiksi, jotka voidaan kaataa.

Uutelan metsän luonnonsuojelualueelle ei tehdä kulku- tai käyttörajotuksia. Rajoitukset tulisi pystyä kohdentamaan siihen käyttäjäryhmään, joka kulumisen aiheuttaa, ja sille paikalle, missä kulumista tapahtuu. Tietyn ryhmän ja paikan osoittaminen on käytännössä hankalaa. Maaston kulumista pyritään estämään tiedottamalla luontoalueiden kestävästä käytöstä ja pystyttämällä luontoalueille opasteita. Tarpeen vaatiessa tehdään myös aitoja.

Äärimmäisin keino on muuttaa rauhoitusmääräyksiä ja kieltää kulkeminen joillakin alueilla kokonaan. Jos kulumista ei voida osoittaa tietyn käyttäjäryhmän aiheuttamaksi, kulku on kiellettävä kaikilta. Kiellon noudattamista ei kuitenkaan käytännössä pystytä valvomaan.

Yksityishenkilöiden kannanotot

Luonnonsuojelualueiden perustamista kannatetaan

Kaikissa kannanotoissa suhtaudutaan suojeluun myönteisesti, ja useimmissa toivotaan, että suojelua toteutetaan nyt esitettyä laajempaan tai että koko Uutela suojellaan. Uutela mainitaan tärkeänä virkistysalueena, ja toisaalta muistutetaan myös siitä, että luonto on tärkeä luonnon itsensä vuoksi, ei pelkästään virkistysalueena. Kaksi kirjoittajaa kuvaa suhdettaan Uutelaan ja sen luontoon vuosikymmenien ajalta. Useat kirjoittajat ovat huolissaan koko Uutelan tilasta ja tulevaisuudesta.

09.12.2021

Osallistaminen

Jotkut kommentoijat ovat tyytymättömiä siihen, että asukkaita ei ole kuultu riittävästi. Kommentoijien mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainittu satunnaisten ohikulkijoiden jututtaminen ja tapaamiset vain joidenkin harrastajaryhmien kanssa eivät ole riittävää osallistamista. Kaupunki on muiden hankkeiden yhteydessä järjestänyt mielipidekyselyitä ja muita osallistavia toimintamalleja kuten vuorovaikutusraportteja, ja tällaisia olisi tullut hyödyntää myös Uutelan luonnonsuojelualueiden kohdalla.

Kommentointiaikaa on myös pidetty lyhyenä.

Joissakin kannanotossa asukkaat toivovat, että heitä pidettäisiin voimavarana alueen kehittämisessä ja ilmaisevat halunsa tehdä yhteistyötä tulevaisuudessakin.

Vastine

Esittelijä kiittää yhteistyötarjouksesta, ja toteaa, että yhteistyömahdollisuuksia varmasti tulee. Koska valmistelun yhteydessä selvisi, kuinka tärkeää osallistaminen asukkaille on, osallistamista järjestetään enemmän muiden luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä. Vuosaaren alueelle perustetaan voimassa olevan luonnonsuojeluohjelman mukaan vielä seitsemän uutta luonnonsuojelualueita (Meri-Rastilan metsä, Varjakanpuisto, Ramsinniemen lehdon laajennus, Mellunmäen luhta, Mustavuoren eteläosa, Porvarinlahden eteläranta ja Kalkkisaari).

Varsinkin suurien luonnonsuojelualueiden ja alueiden kokonaisuuksien yhteydessä on järjestetty tiedotustilaisuuksia ja työpajoja, joissa alueen asukkaiden ja käyttäjäryhmien näkemyksiä on kuultu. Uutelan kohteiden osalta näin ei tehty keväällä 2020 alkaneen koronaepidemian vuoksi. Sen sijaan järjestettiin maastokäyntejä tai kokouksia pienemmissä ryhmissä asukas- ja harrastajajärjestöjen edustajien kanssa. Asukkaiden osalta ajateltiin, että Vuosaari-seuran edustajan tapaaminen tuo esiin asukkaiden näkemyksiä. Lisäksi Kaupunkiympäristön toimialan viestintäpalveluilla ei ole resursseja osallistua luonnonsuojelualueiden yleisötilaisuuksien järjestämiseen. Osallistavien verkkotilaisuuksien järjestäminen vaatii usean ihmisen työpanosta ja teknistä osaamista. Tilaisuuksista luovuttiin vähäisten resurssien vuoksi. Valmistelun loppuvaiheessa järjestettiin kaikille avoin tiedotus- ja keskustelutilaisuus Luonto- ja ympäristötietoisuus –tiimin oman henkilökunnan voimin.

Esittelijä on myös sitä mieltä, että kahden viikon kommentointiaika on lyhyt. Perustamisesitykset halutaan kuitenkin saada eteenpäin vuoden

2021 aikana. Luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä järjestettävä kuuleminen ei ole kaupungille lakisääteistä, vaan vapaaehtoisista. Kuuleminen haluttiin tästä huolimatta järjestää, jotta asukkaiden ja järjestöjen kommentteja saataisiin.

Niemenapajan pois jättäminen

Useassa kannanotossa on pahoitettu Niemenapajan ja Nuottaniemen tulentekopaikkojen pois jättämistä luonnonsuojelualan rajauksesta. Tulentekopaikkojen lähellä on geologisesti arvokkaita kohteita ja uhanalaisia luontotyyppisiä, jotka tulisi ottaa rajaukseen mukaan. Niemenapaja ja Nuottaniemi liittyvät luontevasti suojelualueeseen. Kirjoittajat eivät pidä alueiden kuluneisuutta riittävänä syynä pois jättämiseen. Samoin uusien rakenteiden tekeminen ja hoito eivät voi olla syitä jättää alue pois. Joidenkin kannanottojen mukaan grillauspaikat pitäisi poistaa kokonaan Uutelasta. Grillauspaikkojen läheisyyteen kertyy roskaa ja lasinsiruja ja ihmiset keräävät luonnosta oksia ja lahoppua nuotioihin polttopuiksi. Virallisten tulentekopaikkojen tekeminen ei vähennä maaston kulumista lähialueilla vaan päinvastoin lisää sitä, koska ihmisiä tulee enemmän paikalle ja osa grillaa tulentekopaikkojen lähialueilla luonnossa. Kaupungin tulisi perustaa tulentekopaikat puistomaisille alueille, ei arvokkaille luontokohteille.

Vastine

Tulentekopaikat jätettiin luonnonsuojelualan rajauksesta pois kuluneisuuden vuoksi. Pois jättämisen ajateltiin samoin helpottavan hoidon järjestelyitä. Vastineeksi luonnonsuojelualueeseen lisättiin lehtoalue Uutelantien vieressä.

Nuottaniemen ja Uutelan länsirannan geologisesti I-arvoluokan rantakalliot eivät sisälly luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 rajaukseen. Tässä yhteydessä päätettiin kyseisessä rajauksessa. Uuden luonnonsuojeluohjelman valmistelun yhteydessä laajempien alueiden suojelu otetaan esille.

Jotkut käyttäjäryhmät Helsingissä toivovat grillauspaikkoja lisää, sillä olemassa olevat paikat ovat suosittuja. Grillauspaikkojen sijainnista ja hoidosta tulee käydä keskustelua yleisten alueiden suunnittelun yhteydessä.

Hoitovastuut

Useissa kannanotoissa pidetään luonnonsuojelualan hoitovastuita epäselvinä ja kyseenalaisina. Kannanotoissa muistutetaan, että luonnonsuojelualan alueilla kunnossapidon lähtökohdat eroavat metsänhoidon ja

09.12.2021

puistojen kunnossapidon perinteestä. Kannanotoissa todetaan, että pätevien asiantuntijoiden tulee olla vastuussa hoidon suunnittelusta ja toteutuksesta. Tällaisia asiantuntijoita ovat koulutetut biologian alan osaajat. Muutoin on vaarana, että luonnonsuojelualueille tehdään vahinkoa ilman parempaa tietoa.

Useissa kommentteissa kyseenalaistetaan, että kaupungin metsävastaava, joka on vastuussa Uutelassa tehdyistä metsänhoitotöistä, toimii hoidon tilaajana myös luonnonsuojelualueilla.

Vastine

Luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavat Ympäristöpalveluiden biologit. He vastaavat myös investointien, kuten opastaulujen ja ulkoilureittien, suunnittelun tilaamisesta ja ovat asiantuntijoina mukana rakentamisvaiheessa.

Luonnonsuojelualueiden vuosittaisen hoidon työt tilaa kaupungin osoittama henkilö, joka on metsävastaava.

Viljelypalsta-alueen parkkipaikan laajentaminen

Useissa kannanotoissa todetaan, että viljelypalsta-alueen parkkipaikan laajentaminen ei ole kannatettavaa. Luontoalueet parkkipaikan ympäristössä ovat hyvin kuluneita, ja autoilun lisääntyminen toisi alueelle lisää ihmisiä, jolloin kuluminen entisestään lisääntyy ja luontoalueiden kestävyys heikkenee. Yhdessä kannanotossa muistutetaan, että maailmalaajuisesti herkkiä ja harvinaisia luontokohteita pyritään suojaamaan liian suurelta kulutukselta rajoittamalla ihmisten kulkua. Kannanotoissa todetaan, että asukkaiden toive pääasiallisesta liikkumis-
muodosta alueella on kävely.

Vastine

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on viitattu valmisteilla olevaan Vuosaari, Hallkullanniemi ja Nuottasaari 12530-asemakaavaan, jossa esitetään parkkipaikan laajentamista. Viittaus ei ole kannanotto siihen, että parkkipaikka tulisi rakentaa.

Yleisötilaisuutta 15.11.2021 varten saatu tieto asemakaavoituksesta on, että luvatonta pysäköintiä tapahtuu Uutelassa yleisesti teiden vierillä, jolloin penkat kuluvat ja levenevät. Pysäköinnintilannetta seurataan, ja jos on välttämätöntä, parkkipaikkaa laajennetaan. Muutoin laajennusta ei tehdä.

Pääsy Nuottasaareen

09.12.2021

Useissa kannanotoissa viitataan hoito- ja käyttösuunnitelmaan, jossa todetaan, että ”käyttöpainetta pyritään ohjaamaan suunnitelluilta luonnonsuojelualueilta pois avaamalla toisaalla uusia mahdollisuuksia. Reitistöä laajennetaan muutamilla linjauksilla rantaraitin toteutumiseksi, mm. Hallkullanniemen asemakaavoituksen myötä avautuu pääsy Nuottasaareen.” Kannanotoissa todetaan Nuottasaaren olleen jo pitkään asukkaiden käytössä ja asukkaat ovat olleet tyytyväisiä siihen sellaiseenaan.

Vastine

Tässä tekstissä viitataan Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmaan 2017-2026. Teksti ei pidä enää paikkaansa, ja asia korjataan luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Luonnonsuojelun alueiden vieressä olevat alueet ja metsänhoitotoimet

Kannanotoissa ollaan huolissaan siitä, mitä luonnonsuojelun alueita ympäröivillä alueilla tapahtuu, ja todetaan, että niillä on vaikutusta myös luonnonsuojelun alueisiin. Useissa kannanotoissa viitataan Uutelan virkistysalueen hoito- ja kehittämissuunnitelmaan ja alueella tehtyihin metsänhoitotoihin. Suunnitelmaa ehdotetaan päivitettäväksi, ja metsänhoitotoimia pidetään rajuina ja ylimitoitettuina.

Vastine

Palaute ohjataan eteenpäin asiaa hoitaville tahoille Kaupunkiympäristön toimialalla.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uutelan_metsä_hks
- 2 Uutelan metsä kartta
- 3 91-54-9904-17_Lainhuutotodistus
- 4 91-54-9908-33_Lainhuutotodistus
- 5 91-435-5-43_Lainhuutotodistus
- 6 91-435-5-26_Lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

09.12.2021

Asia/5

Otteet

Ote
Asianosainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano